

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 99/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., LL.M., advokátkou, Mariánske námestie 31, Žilina, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-12Csp/51/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-12Csp/51/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-12Csp/51/2022 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-12Csp/51/2022. Žiada priznať jej finančné zadostučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 99/2025-11 z 13. februára 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že v napadnutom konaní vedenom pred mestským súdom o uplatnenom nároku na zaplatenie 5 000 eur s príslušenstvom z titulu poistného plnenia z dôvodu polovičného osirotenia, v ktorom je v procesnej pozícii žalobkyne, dochádza k zbytočným priet'ahom. Žaloba bola podaná 15. júla 2022, žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním z 25. júla 2022, sťažovateľka učinila repliku 10. októbra 2022, na ktorú žalovaná reagovala duplikou zo 16. januára 2023. Duplika bola sťažovateľke doručená na vedomie 2. februára 2023, čo bolo zatiaľ posledným úkonom zo strany súdu v napadnutom konaní. Nečinnosť súdu tak trvá už 2 roky, pričom k priet'ahom v konaní nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani v dôsledku správania sporových strán.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov v napadnutom konaní a konštatoval, že spor sa po právnej a skutkovej stránke nejaví ako zložitý. Po doručení žaloby postupoval v zabezpečení prípravy pojednávania realizovaním § 167 Civilného sporového poriadku, ktorá prebiehala od 19. júla 2022 do 9. februára 2023. V spore nebolo dosiaľ nariadené pojednanie, a teda ani rozhodnuté v merite veci. Sťažovateľka sa o stav konania potom, ako jej bola vo februári 2023 doručená duplika žalovanej, žiadnym spôsobom nezaujímala, nepožiadala o zistenie jeho aktuálneho stavu, napr. formou urgencie či žiadosťou o nariadenie pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej

sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

8. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, kde je sťažovateľka žalobkyňou v konaní o uplatnenom nároku na zaplatenie 5 000 eur s príslušenstvom z titulu poistného plnenia z dôvodu polovičného osirotenia, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom (resp. jeho právnym predchodcom) nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že v predmetnom konaní sťažovateľka neprispela k jeho predĺženiu. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že sa značnú dobu (od februára 2023, teda vyše 2 rokov) nezaujímal o priebeh konania, neurgovala posun v konaní či rozhodnutie. Počas konania si teda riadne nestrážila svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak bola riadne zastúpená osobou práva znalou (t. j. advokátom). Ústavný súd tieto skutočnosti preto zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.

10. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Po doručení dupliky žalovanej sťažovateľke vo februári 2023 ostal konajúci súd nečinný, pričom táto nečinnosť dosiaľ trvá vyše 2 rokov. Závažnosť uvedenej nečinnosti zvyšuje fakt, že do podania ústavnej sťažnosti, teda dva a pol roka od podania žaloby, nebolo ani len nariadené pojednávanie vo veci.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadostučinenia 3 000 eur, čo odôvodnila celkovou dĺžkou napadnutého konania a dvojročnou úplnou nečinnosťou konajúceho súdu.

15. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde, správanie a aktivitu sťažovateľky (bod 9), ústavný súd považoval priznanie 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadostučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadostučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky nevyhovel.

V.

Trovy konania

18. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

19. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania 771,68 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 371 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur.

20. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu